HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

תנו רבנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר שום היתומים ששים יום ושום ההקדש תשעים יום וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה ששים יום אמר רב חסדא אמר אבימי הלכה שום היתומים ששים יום יתיב [א] רבי חייא בר אבין וקאמר להא שמעתא אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרבי חייא בר אבין ששים קאמרת או שלשים קאמרת אמר ליה ששים דיתומים או דהקדש אמר ליה דיתומים כרבי מאיר או כרבי יהודה אמר ליה כרבי מאיר והא רבי מאיר שלשים קאמר אמר ליה הכי אמר רב חסדא [ב] מאבימי (א) קולפי טאבי בלעי עלה דהא שמעתא א בא להכריז רצופים שלשים בשני ובחמישי ששים ואע"ג דכי חשיב להו מר ליומי הכרזה לא הוו אלא תמניסר יומי כיון דמשכא מילתא שמעי אינשי (ב) אמר רב יהודה אמר רב אסי (ג) ב אין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן היתה רבית אוכלת בהן ורבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ורב אסי מ"ט לא אמר [ג] לכתובת אשה דהא תקינו ליה רבנן מעשה ידיה ואידך זימנין דלא ספקה תנן שום היתומים שלשים יום ושום ההקדש ששים יום ומכריזין בבקר ובערב במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל [ד] אי דקאכיל ריביתא מי שבקינן ליה ואלא דלא קאכיל ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה אלא לרב אסי קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא מי שבקינן מזוני דודאי קא מפסדא ונקטינן הכרזה דלא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן הא לא קשיא בתובעת כתובתה בב"ד [ה] כדרב יהודה אמר שמואל דאמר (ד) רב יהודה אמר שמואל ג התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות אי הכי איזדקוקי [ו] לא מיזדקקינן לה אלא כיון דאיזדקקינן לה מעיקרא מיזדקקין לה לבסוף מ"מ לרב אסי קשיא לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל אי הכי רבית נמי לא לישקול שקיבל עליו לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש (ה) ד אין נפרעין מנכסי יתומים אלא מן הזיבורית במאי עסקינן אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי צאית אלא פשיטא בבעל חוב ישראל אי אכיל ריביתא מי שבקינן ליה אלא דלא אכיל ריביתא וקתני נזקקין בשלמא לרבי יוחנן מוקי לה בכתובת אשה אלא לרב אסי קשיא אמר לך רב אסי ולרבי יוחנן מי ניחא אי כתובה מאי איריא מיתמי אפילו מיניה דידיה נמי בזיבורית הא לא קשיא (ו) ר"מ היא דאמר כתובת אשה בבינונית ומיתמי בזיבורית מ"מ לרב אסי קשיא לעולם בבעל חוב עובד כוכבים שקיבל עליו לדון בדיני ישראל א"ה רבית נמי לא נישקול שקיבל לזו ולא קיבל עליו לזו ת"ש ע"מ ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב חובו בשלמא בעל חוב בין מר ובין מר כדשנין אלא כתובתה בשלמא לר' יוחנן ניחא אלא לרב אסי קשיא הכא במאי עסקינן כשחייב מודה השתא דאתית להכי כולהו נמי כשחייב מודה מרימר [ז] אגבי כתובתה לגרושה מנכסי דיתמי א"ל רבינא לאמימר והאמר רב יהודה אמר רב אסי אין נזקקין לנכסי יתומין אלא א"כ היתה רבית אוכלת בהן רבי יוחנן אומר או לשטר שיש בו רבית או לכתובת אשה משום מזוני ואפי' רבי יוחנן לא קאמר אלא באלמנה דקמפסדא מזוני אבל גרושה לא אמר ליה (א) [ח] הא אנן דרבי יוחנן משום חינא מתנינן לה אמר רב נחמן מרישא לא הוה מיזדקיקנא לנכסי יתמי [ט] כיון דשמענא להא דרב הונא חברין משמיה דרב (ז) יתמי דאכלי דלא דידהו ליזלו בתר שיבקייהו מכאן ואילך מיזדקיקנא מעיקרא מאי טעמא לא (ח) אמר רב פפא פריעת בעל חוב מצוה ויתמי לא בני מיעבד מצוה נינהו רב הונא בריה דרב יהושע אמר [י] אימור צררי אתפסיה מאי בינייהו איכא בינייהו ה בשחייב מודה אי נמי שמתוה ו ומת בשמתיה (ט) שלחו מתם דשמתוה ומית בשמתיה והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע

תנן

רש"י

להא שמעתא. דרב חסדא: **קולפי טאבי.** הכאות גדולות על הדא שמעתא שהיה מלמדיני שום היתומים לרבי מאיר ששים יום והייתי מקשה לו הא אמר ר"מ שלשים והוא אמר לי בא להכריז רצופין שלשים יום בין יתומין בין הקדש: **ואם בא להכריז שני וחמישי.** שהם ימי הדין הוי השום ששים יום וימי הכרזה שמונה עשר יום לא וחשוב משני בשבת שמונה שבועות הרי לך כ"ו ימים ויהא בהם י"ו שני וחמישי הוסיף עוד ארבעה ימים שני ושלישי ורביעי וחמישי בשבת הרי ס' יום משהתחיל ההכרזה ויש בהן שמונה עשר ימי הכרזה: **אין נזקקין לנכסי יתומים.** למוכרן: **רבית אוכלת בהן.** שהיו מחויידין לעובד כוכבים מעות ברבית: **משום מזוני.** דכל זמן שאינה גובה כתובתה נזונית משלהם והוי פסידא דידהו: **אילימא בבעל חוב עובד כוכבים.** דשקיל רבית ולהכי נזקקין: **מי צאית.** להמתין ימי הכרזתינו בלא רבית: **בתובעת כתובתה בב"ד.** דכיון דשוב אין לה מזונות לא מפסדי יתומים מידי בהמתנה: **לא נזדקיק לה.** לפרוע כתובתה הואיל ומעכשיו אין מזונותיה על היתומים: **כיון דאזדקקינן לה מעיקרא.** בתחילת תביעת כתובתה להפסידה מזונותיה: **מזדקקין לה לבסוף.** להגבותה כתובתה: **הא לא קשיא ר"מ היא דאמר כתובת** [יא] **[אשה] בבינונית.** מיניה דידיה כגון אם גירשה וקמ"ל דמיתמי בזיבורית: **כדשנין.** בבעל חוב עובד כוכבים: **כשחייב מודה.** בשעת מיתה הודה אביהם: **כולהו נמי כשחייב מודה.** ובעל חוב ישראל: **גרושה** (ב). אין לה מזונות: **ההיא דרבי יוחנן.** דאמר כתובת אשה מגבינן מיתמי: **משום חינא מתנינן לה.** כדי שימצאו האנשים חן בעיני הנשים וינשאו [יב] להן והלכך אפילו גרושה נמי: **בתר שיבקייהו.** ימותו כאביהם שהניח להם ממון זה: **לאו בני מיעבד מצוה נינהו.** דקטנים הן אלא ימתין עד שיגדילו: **צררי אתפסיה.** אביהם נתן לבעל חובו מעות או כסף וזהב במשכון בשעת מיתה ולא הספיק ליטול את השטר מידו [יג]: **דשמתיה.** ב"ד לאביהן על שאינו פורע לזה חובו ומת בשמתיה דהשתא ליכא למיחש לצררי דלא היה פורעו אלא בבית דין כדי שיתירו לו נידויו: **שלחו מתם דשמתיה ומית בשמתיה.** מיתוקמי כל הנך מתנייתא דלעיל דאמרו נזקקין: **והלכתא כרב הונא.** דהיכא דלא שמתוה חייש לצררי:

אילימא

תוספות

תנן שום היתומים כו' במאי עסקינן **אלימא** בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית. ואם תאמר למה ליה לאותובי לרב אסי ממתניתין ממילתיה דרב אסי גופיה הוה מצי למיפרך דאמר דאין נזקקין לנכסי יתומים אלא אם כן רבית אוכלת בהם במאי עסקינן האי דאין נזקקין אילימא בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית להמתין עד שיגדילו ואי בבעל חוב ישראל מי שבקינן ליה דקאכיל רבית וי"ל דממילתא דרב אסי לא מצי למיפרך דאפשר לאוקמה בדלא תבע להו ולעולם בב"ח עובד כוכבים איירי ומש"ה אין נזקקין לנכסים לפרוע החוב אלא אם כן רבית אוכלת בהן [יד] [ואז] נזקקין אפי' לא תבע להו עובד כוכבים חובו לפי שלא ירבה עליהן הרבית אבל ממתניתין פריך שפיר דודאי מדנחתי בית דין לשום בדתבע להו איירי לפיכך פריך אי בבעל חוב עובד כוכבים מי ציית עד אחר השלמת הכרזה שלא להרבות הרבית ואי לא ציית אם כן שמא יפסידו בהארכת הזמן יותר ממה שירויחו דודאי אי לא ידעינן אי מרווחינן אי לא מרווחינן לא צריכי הכרזה כדקאמר הש"ס בסמוך על מילתא דר' יוחנן: **אמר** רב נחמן מריש לא הוה מזקיקינן ליתמי כו' מכאן ואילך מזקיקינן כו'. והלכה כרב נחמן בדיני דנזקקין לנכסי יתומים והכי נמי איתא בהכותב (כתובות דף פד.) גבי הא דתנן מי שמת והניח אשה ובעל חוב ויורשים והיה לו מלוה או פקדון ביד אחרים ינתן לכושל שבהם ואמר ר' יוחנן עלה (שם) לכתובת אשה משום חינא אלמא נזקקין:

רבא

מסורת הש"ס

א) מנחות ז., ב) ב"ק לט., ג) [עיין תוספות כתובות פז. ד"ה מנכסי], ד) [כתובות נד. גיטין לה.], ה) גיטין מח: וש"נ, ו) [שם], ז) [ב"מ ע.], ח) [כתובות פו. ב"ב קעד.], ט) [ב"ב קעד: ע"ש בפי' הרשב"ם דגרים הלכתא וכו'],

◆

רבינו גרשום

קולפי טאבי. מכות טובות קבלתי מאבימי רבי קודם שהבנתי שמועה זו: [והכי אמר לי **בא להכריז רצופים** בכל יום ויום אינו צריך להכריז אלא שלשים אבל אם אינו מכריז אלא **בשני ובחמישי** צריך להכריז בשני' ובחמישי של ששים יום: **ואע"ג דכי חשיב להו.** לא הוו אלא י"ח יום הכי כיצד כשתתחיל למנות מיום שני ס' יום הם ח' שבועות וד' ימים וח' שבועות ט"ז ימי הכרזה ואותן ד' ימים מתחילין ביום שני ומסיימין בחמישי היינו תמניסר: **כיון דמשכא מלתא.** דהני תמניסר עד ס' יום שמעי אינשי]: **אין נזקקין לנכסי יתומים.** כשהן קטנים אבל כי גדלי ודאי נזקקין למוכרן לפרוע: **אא"כ רבית אוכלת בהן.** שזקף אביהן מלוה ברבית ומפסידין היתומים בכל יום: [**או לכתובת אשה משום מזוני.** לפרוע כתובת אשת אביהם שכל זמן שלא גבתה כתובה ניזונת מן היתומים ומפסידי מזונות]: **דהא תקנו להן.** ליתן מעשה ידי אשת אביהן להן הואיל וניזונת משלהן ואין להן הפסד במזונות: **ור' יוחנן אמר.** משום הכי נזקקין לכתובה **דזימנין דלא ספקה** מלאכתה כנגד מזונותיה ונפסדין היתומין: [**אילימא.** כדי לפרוע לב"ח גוי מי **צאית** גוי להמתין עד שנכריז שלשים: **ואי דקא אכיל ריביתא.** מן היתומין כלומר דמשום הכי נזקקין **מי שבקינן** ליה לבעל חוב ישראל למשקל רבית: **מוקים לה בכתובת אשה.** ולהכי נזקקין דקא מפסדי מזוני: **אלא לרב אסי.** אמאי נזקקין למכור הא אין רבית אוכלת בהן]: **ולרבי יוחנן מי ניחא.** אמאי מכריזין יתנו כתובתה לאלתר ותסתלק ממזונות השתא שבקינן לה למיכל מזוני דודאי קא מפסדא עד שיגמרו ימי הכרזה ונקטינן הכרזה דלא ידעינן אי מרווחינא ליתמי אי לא ספק [הוא] אם יוסיפו על השומא [כלום] אי לא: [אמר לך ר' יוחנן **הא לא קשיא** מאי דאמרת שבקינן לה למיכל מזוני דקא מפסדא **דבתובעת כתובתה בב"ד** עסקינן דאין לה מזונות: **אי הכי.** דבתובעת כתובתה בב"ד עסקינן **איזדקוקי** נמי **לא איזדקיק** לה לא למכור ולא להכריז הואיל וכבר איבדה מזונותיה: **כיון דאיזדקקינן לה מעיקרא.** כשתבעה כתובתה **מזדקקין** {לה} **לבסוף** ומגבינן לה כתובתה ובעי הכרזה: **מכל מקום לרב אסי קשיא.** דאמר אין נזקקין אלא לרבית ואין כאן רבית: **לעולם בב"ח גוי.** דשקיל רבית ודקשיא לך גוי מי ממתין {על} הכרזה שקבל עליו לדון להמתין {על} ההכרזה אבל נוטל רבית: **גוי מי צאית למשקל בזיבורית.** ואי כרב אסי דאמר משום רבית דקא אכיל ישראל ריבית מי שבקינן כו': **בשלמא לר' יוחנן ניחא.** דכתובת אשה בזיבורית היא ומשום דקא מפסדא מזוני: **אפילו מיניה דידיה** דבעל לא שקלה אלא זיבורית ומאי קמ"ל דיתמי: **הא לא קשיא.** ר' יוחנן כר' מאיר סבירא ליה דמיניה דבעל בבינונית: **שקבל עליו בדיני ישראל.** למישקל מיתמי בזיבורית אבל נוטל רבית הילכך נזקקין] על מנת ליתן לאשה כתובתה ולבעל חוב את חובו בין מנכסי יתומים ובין מנכסי הקדש שהקדיש נכסיו ומת והיתה עליו כתובת אשה זו ובע"ח זה [והיתומין צריכין לפדות הנכסים מן ההקדש ע"מ ליתן לאשה כתובתה כו': **בין למר ובין למר כדשנין.** לשטר שיש בו רבית דתרווייהו מודו דנזקקין לב"ח משום רבית: **בשחייב מודה** קודם מיתתו שעדיין יש עליו כתובת אשה זו או חוב זה] וצוה לתת: **כולהו נמי.** אותם ששנינו למעלה בב"ח גוי לעולם בב"ח ישראל ואמאי נזקקין: **כשחייב מודה.** וצוה לתת: **לגרושה.** שגירשה בעלה ומת: [**מנכסי יתמי.** ואע"ג דגרושה לית לה מזוני: **ההיא דר' יוחנן.** או לכתובת אשה **אנן**] **משום חינא** [**מתנינן לה.** כדין] שידעו הנשים שיש להן כתובה מן היתומים אפילו כשיתגרשו נזקקין להן להגבותן כתובתן אע"ג דאין להן מזונות ויתרצו לבעליהן ולא יצערו אותן ומתוך כך ימצאו חן בעיני בעליהן הלכך מגבינן לגרושה משום חינא דכל הנשים: **ליזלו בתר שבקייהו.** [כלומר] שהיה מקללן שלא יאריכו ימים אלא ילכו אחר אביהן שהניחן [למיתה] הואיל ואוכלין את שאינו שלהן: [**מיזדקיקנא.** כדי למונען מאיסורא: **מעיקרא מ"ט לא.** הוה מזדקיק משום דרב פפא אמר פריעת כו': **אימור צררי איתפסיה.** הלוה למלוה קודם מיתתו שיתפרע חובו מהן]: **איכא בינייהו כשחייב מודה.** בשעת מיתתו שעדיין חייב לו מאן דאמר משום מצוה לא פרעי' דיתמי לאו בני מעבד מצוה נינהו ומאן דאמר משום צררי כיון דמודה ליכא למימר צררי אתפסיה: [**אי נמי.** שתפסו בדין] ושמתוה ב"ד ללוה [שיפרעם למלוה] ומת [בשמתיה] מ"ד משום צררי ליכא הכא למיחש לצררי וחייבים היתומים לפרוע ולמאן דאמר משום מצוה לא פרעינן: **שלחו מתם דשמתיה ומית בשמתיה.** מזדקקינן דהתם ודאי ליכא למיחש דצררי אתפסיה אבל בעלמא אפילו כשחייב מודה לא מזדקקינן דאיכא למימר מודה דחייב ליה אבל איכא למיחש דצררי [משכון] אתפסיה: [**והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע.** דאמר חיישינן לצררי:

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פי"ב מהלכות מלוה ולוה הלכה ח טוש"ע ח"מ סימן קט סעיף א [וברב אלפס כתובות פ' י"א ד' קכג:]:

ה ב מיי' פי"ב מהלכות מלוה הלכה ג טוש"ע ח"מ סימן קי סעיף א [וברב אלפס שם]:

ו ג מיי' פי"ח מהלכות אישות הל' א טוש"ע אה"ע סי' צג סעיף ג:

ז ד מיי' פי"ט מהלכות מלוה הלכה א טוש"ע ח"מ סימן קח סעיף יח וסימן תיט סעיף ג:

ח ה ו מיי' פי"א מהל' מלוה הלכה ו טוש"ע ח"מ סי' קח סעיף א:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל ההיא דר' יוחנן משום חינא: (ב) רש"י ד"ה גרושה לא אין:

◆

מוסף רש"י

קולפי טאבי. הכאות טובות, **בלעי.** בלעתי מאבימי, כלומר שהיה מנדה אותו (מנחות ז.). **קולפי,** מקלות (סוטה יג. וגורס גולפי). **בא להכריז רצופים.** כל ימות השבת, מכריז ל' יום, בא להכריז שני וחמישי מכריז עד ס' יום מיום שמתחיל עד יום שפוסק, דהיינו י"ח ימי הכרזה בס' יום ומכריז מי יקנה נכסי יתומים הללו כדי שימכרו ביוקר, והיה רב חסדא משבח התירוץ ומבזהו אבימי (שם). **אין נזקקין.** ב"ד, **לנכסי יתומים.** לגבות מהן כלום ואפילו שטר שכתב אביהם, כדמפרש טעמא (לקמן) דיתמי לאו בני מעבד מצוה נינהו, אלא נטר עד דגדלי ומפקי ליה וגבי, **אלא אם כן רבית אוכלת בהן.** שלוה אביהן מנכרי ברבית, דחיישינן להפסד שלהן ומוכרין ב"ד מנכסיהן ופורעין אותו חוב (ב"ק לט.). **משום מזוני.** שכל זמן שלא יתנו לה כתובה ניזונת משלהם (שם). **התובעת כתובתה בב"ד אין לה מזונות.** מעתה, דגלית דעתה דבעי לאינסובי, ואיהו לא אתני בהדה אלא כל ימי מיגר ארמלותיך בביתי, שהיא אלמנה בשביל כבודו (גיטין לה.). **בתר שיבקייהו.** אחר אביהן לבית הקברות (ב"מ ע.). **פריעת בעל חוב מצוה.** מצוה עליו לפרוע חובו ולאמת דבריו, דכתיב הין צדק, שיהא הן שלך צדק ולאו שלך צדק (כתובות פו.). **שמתוה ומת בשמתיה.** שלא רצה לפרוע בחייו (רשב"ם ב"ב קעד:). **שלחו מתם.** היכא דשמתוהו ומית בשמתיה הדבר ידוע שלא פרעו וכמי שחייב מודה דמי (שם). **והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע.** דגבי מיתמי ולא אמרינן יתמי לאו בני מיעבד מצוה נינהו. הלכתא גרסינן ולא גרסינן והלכתא (שם).

◆

שינויי נוסחאות

א] יתיב רב חייא (ש"מ), **ב]** חסדא קולפי טאבי בלעי מיניה דאבימי עלה (ש"מ), **ג]** מ"ט לא אמר כתובת אשה (ש"מ), **ד]** ישראל ואי דקאכיל ריביתא (ש"מ), **ה]** בב"ד וכדרב יהודה (ש"מ), **ו]** איזדקוקי נמי לא מזדקקינן לה כיון דאיזדקקינן לה מעיקרא (ש"מ), **ז]** אגבי כתובה לגרושה (ש"מ), **ח]** אמר ליה [תיבת הא נמחק] (ש"מ), **ט]** כיון דשמעיתה להא דאמר רב הונא חברין כו' דאכלי דלאו דידהו (ש"מ), **י]** אימור צררי אתפסיה (ש"מ), **יא]** ל"ק, **יב]** וינשאו להם (ש"מ), **יג]** מידו עד שמת אביהן הס"ד (ש"מ), **יד]** ל"ק,

שיטה מקובצת

אמר רב יהודה אמר רב אסי. עי' ספר התרומות שער י"ד ח"א: **אלא לרב אסי.** עי' תוס' גיטין דף נב ע"ב (ד"ה לכרגא): **לעולם בבע"ח עובד כוכבים.** תימה והא אמרינן בפרק הנזקין (גיטין נ:) יתומים שאמרו גדולים ואין צריך לומר קטנים בין לשבועה בין לזיבורית, והאיך נשביע את העובד כוכבים ולר"ת שפירש שאם היה לו עסק עם העובד כוכבים מותר להשביעו ניחא, אבל לרשב"ם שפירש דאסור מאי איכא למימר, וי"ל דמיירי בגר תושב שאינו נשבע בשם ע"ז, ומיהו אינו קשה דבברייתא' דאביי קשישא לא קתני יתומים שאמרו גדולים ואצ"ל קטנים לענין זיבורית דוקא ותלמודא הוא דפסיק אף לענין שבועה ורב אסי דהכא לא הוה פסיק אף לענין שבועה. הרא"ש ז"ל בתוספותיו: **אין נפרעין מנכסי יתומים וכו'.** גליון. תימה לישני ליה דבגדולים איירי דאמרי' בפ' הנזקין (גיטין נ:) יתומים שאמרו גדולים ואין צריך לומר קטנים בין לזיבורית בין לשבועה, וי"ל דבעיא היא ולא איפשיטא לה מכח משניות וברייתות ואי מוקמינן הכא בגדולים נפשוט הבעיא מהכא. הר"י ז"ל: **כולהו נמי כשחייב מודה.** דס"ל לרב אסי דטעמא דאין נזקקין משום צררי הילכך כשחייב מודה נזקקין, וא"ת רב פפא אמאי אמר טעמא דאין נזקקין משום פריעת חוב מצוה ופליג ארב אסי לימא טעמא דחיישינן לצררי ולא ליפלוג אדרב אסי, וי"ל דרב פפא סבר [דמה דאמר] מרישא לא הוי מזדקיקנא מיירי בין במקום דאיכא למיחש לצררי בין במקום דליכא למיחש לצררי הלכך הוצרך למימר משום פריעת בעל חוב מצוה. הרא"ש ז"ל בתוספותיו: **אנן ההיא דר' יוחנן משום חינא.** פרש"י שימצאו האנשים חן בעיני הנשים ואיכא דאמרי (גיטין מט:) יותר משהאיש רוצה לישא האשה רוצה להנשא לגרע כח האשה מכח מלוה איכא מילי דחיישי ואיכא מילי דלא חיישי, ור"ח פי' שימצאו חן הנשים בעיני האנשים וימצאו קופצים מתוך שיפו כחם בגביית כתובתן. או הבעלים חן בעיני נשותיהן וישמשום בלב שלם כיון שיגבום כתובתן משלם ולא יפסדו כלום מכתובתן. הרא"ש ז"ל **שלחו מתם** [כו'] **והלכתא כרב הונא בריה דרב יהושע.** לאו בהאי לישנא שלחו מתם אלא שלחו מתם היכא דחייב ומית בשמתיה וליכא למיחש לצררי, דהא אמרינן בסנהדרין (דף יז ע"ב) שלחו מתם ר' אלעזר ואיהו קדים טובא לרב הונא בריה דרב יהושע. הרא"ש ז"ל בתוספותיו: